

“La Terra és rodona i el valencià és català”

Finalment, la Conselleria d'Educació del govern de Francisco Camps ha reconegut la titulació de filologia catalana per a acreditar el domini del valencià a les oposicions docents. Ha costat 35 sentències judicials i el reconeixement ha pres forma de subterfugi, però s'ha aconseguit.

PRATS I CAMPS

Toni Gisbert, coordinador d'ACPV, Marc Candela, del secretariat nacional de l'STEPV, i Alfons Esteve, durant la conferència de premsa valorativa.

Per primera vegada, la titulació de filologia catalana queda reconeguda per a acreditar el coneixement de valencià a la convocatòria d'oposicions a cossos de mestres i professors.

Després de 35 sentències de tres tribunals (Constitucional, Suprem i Superior de Justícia valenciana), 28 de les quals referides explícitament a l'afer de les convocatòries d'oposicions (6, al reconeixement del terme *llengua catalana* per a denominar la llengua pròpia del País Valencià als diversos estatuts de les universitats, i un sobre l'homologació de certificats lingüístics entre les adminis-

tracions del Principat de Catalunya, les illes Balears i el País Valencià). Després de vuit anys de contenciosos. Després d'haver hagut de pagar ja 16.500 euros dels cabals públics en concepte de costes imposades a la Generalitat valenciana en 11 sentències. Després de rebre dures amonestacions dels responsables dels tribunals per l'obstinació en l'incompliment de les sentències (“només l'entesament en la ignorància i el rebuig dels criteris que avalen la unitat lingüística es manifesten com l'exclusiva raó del manteniment de la posició de la Generalitat”, explicitava, per exemple, el Tribunal

Superior de Justícia valenciana, l'any 2006, i continuava: “i més quan hi ha reiterats pronunciaments jurisdiccionals que desautoritzen aquests arguments”). Després de tot plegat, el dia 30 d'abril passat, el conseller d'Educació, Alejandro Font de Mora, signava dues resolucions en què quedava inclosa la titulació fins ara proscrieta entre les que eximeixen de fer prova de valencià.

No hi era anomenada, però hi era. Mitjançant un, diguem-ne curiós, circumloqui, la conselleria incloïa finalment filologia catalana, sense esmentar-la: així, entre les titulacions vàlides per

a l'exempció de la prova de valencià hom hi pot trobar, en un primer punt, les ja usuals (per bé que faci més de quinze anys que siguin obsoletes) "Llicenciatura en Filologia, Secció Hispànica (Valencià), o Llicenciatura en Filosofia i Lletres divisió Filologia (Filologia Valenciana)"; però, sobretot i com a novetat, una curiosa referència: "sense perjudi del que disposa l'annex del Reial Decret 1954/1994, de 30 de setembre". I què disposa, aquest reial decret? L'homologació dels títols obsolets, que passen a ser... filologia catalana.

Exclusió deliberada. L'any 2002 es va aprovar el decret 62/2002, de 25 d'abril, que regula la necessitat d'acreditar coneixements lingüístics per accedir a la funció pública docent no universitària: calia demostrar el coneixement de la llengua pròpia del país, i l'acreditació no es considerava tan sols un mèrit sinó un requisit.

Un avenç, d'entrada. Però la mesura incloïa lletra menuda: la concreció del nivell d'exigència i els procediments d'acreditació. Tots dos aspectes quedaven a les mans de la Conselleria d'Educació. I quan, el maig del 2002, es van convocar els primers concursos d'oposició, va esclatar l'escàndol: a l'hora de regular tot el reguitzell de títols i certificats que acrediten el nivell suficient de valencià per no haver de fer cap prova específica, en quedava expressament exclòs l'únic títol que atorguen les universitats, el de filologia catalana.

D'aleshores ençà, cada any s'han impugnat les ordres de la conselleria: Acció Cultural del País Valencià (ACPV), va ser la primera entitat a veure "que contra això s'hi podia recórrer i que s'hi havia de recórrer", ens explica Mercè Teodoro, advocada de l'associació cívica i responsable d'aquell recurs inicial. I es va impugnar l'ordre, per tant. ACPV i l'STEPV la van dur davant els tribunals. Les universitats, CCOO-PV o persones a títol individual de seguida van defensar igualment la qüestió. I les sentències favorables es van anar acumulant. Fins al punt que, només el darrer any, n'hi ha hagudes onze.

Quines conseqüències tenia la negativa a reconèixer la titulació de filologia catalana? Ho resumeix Mercè Teodoro: "La primera, que es negava la identitat entre català i valencià i, per tant, la unitat

El cas de l'article 2.k)

L'aversion al terme *català* per part de l'administració valenciana en mans del PP va tenir un altre episodi de rocambolescos circumloquis quan va caldre renovar els Estatuts de la Universitat d'Alacant: el Consell va provar d'eliminar-hi la referència i va publicar els Estatuts al *Diari Oficial* amb aquest incompliment. Era el maig del 2004. La universitat va remetre recurs al Tribunal Superior de Justícia valencià, el recurs va ser estimat i hi va haver sentència ferma el 20 de juny del 2005. El govern valencià, però, es va limitar a publicar al DOCV, l'octubre d'aquell mateix any, "la decisió de la sentència". Va caldre que la Universitat sol·licités l'execució de la sentència per aconseguir que, l'abril del 2008, president de la Generalitat, Francisco Camps, i conseller d'Educació, Alejandro Font de Mora, la complissin. Si? Tampoc no del tot. Per evitar el mot dels seus malsons, es van limitar a explicitar que decretaven "Modificar, perquè ho ha acordat així la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana en sentència ferma de 20 de juny de 2005, l'article 2.k) de l'Estatut de la Universitat d'Alacant, que queda redactat amb el text enviat per esta". Quin era "el text", però? Continuava essent un misteri. Va fer falta encara una nova resolució del TSJ, el maig del 2008, instant-los a aprovar i publicar l'article, perquè finalment, i per imperatiu legal ("perquè així ho disposa expressament la resolució de la Sala Contenciosa Administrativa..."), s'executés la sentència del 2005 i es publiqués al *Diari Oficial* el famós article 2.k): "Potenciar el coneixement i l'ús de la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, valencià segons l'Estatut d'Autonomia, acadèmicament català."

de la llengua. La segona, que es discriminaven les persones que tenien el títol, a més de menysprear una titulació oficial. O siga, que també era una qüestió de principi d'igualtat. A més, es perjudicava la qualitat de l'ensenyament, perquè persones amb més alta qualificació no tenien accés a les oposicions mentre que sí que n'hi tenien persones amb menys qualificació. I, com a colofó, hi ha el fet que era una norma totalment arbitrària: era la demostració de com s'actua sense que hi haja cap raó jurídica o legal darrere, sinó simplement per una voluntat de negar les evidències, de confondre l'opinió pública. D'això, en dret, se'n diu arbitrariedad."

"Una història d'èxit". "Entenem que, per evitar l'acumulació de sentències, les costes que els imposaven i el ressò mediàtic que seguia a cada resolució judicial, sempre contrària a les pretensions de la conselleria, finalment han hagut de reconèixer la titulació. Amb un circumloqui ridícul, però l'han reconeguda." Marc Candela, del secretariat nacional de l'STEPV, resumia en una conferència de premsa la satisfacció generalitzada per un fet que totes les entitats implicades han qualificat d'"avenç".

I precisament des d'una perspectiva àmplia, el coordinador d'ACPV, Toni Gisbert, explicitava: "És una història d'èxit." Perquè, va raonar, d'ençà de començament dels anys 80, amb l'intent d'imposar una gramàtica secessionista des de la mateixa Conselleria d'Educació (en època d'Amparo Cabanes, al Consell preautonòmic d'Enric Monsonís), "la història de la dreta espanyola al País Valencià és la història de l'intent fracassat de separar el valencià del català, de negar la unitat de la llengua i d'amagar la denominació comuna. Ara que la normativa ja és generalment acceptada, ve el pas de la denominació. I també es va guanyant".

En aquest sentit, Gisbert va recórrer a la ironia per fer "un agraïment públic al govern valencià: gràcies a la seua tossuderia, hi ha 35 sentències, i, per tant, una base jurídica importantíssima, a favor de la unitat de la llengua i de la denominació legal de 'català' també al País Valencià. I aquesta base jurídica ens permetrà d'avançar en uns altres àmbits". Des d'ACPV, va reblar Gisbert, troben que "seria hora que el govern valencià començara a replantejar-se la seua posició, que començara a acceptar allò que ja és comunament acceptat, també

La fona de David

Francesc i Alfons Esteve, a més de ser germans, són membres d'ACPV i de l'STEPV. Filòleg l'un, advocat l'altre, han seguit de prop el procés que ha dut a l'actual reconeixement.

—**A què atribuïu aquest canvi en la conselleria?**

—ALFONS ESTEVE: A les nombroses sentències que hi ha hagut, 35 en total. Especialment, crec que han estat molt importants les onze sentències últimes, entre la convocatòria passada i aquesta. Onze sentències en un any: la contundència és molt grossa. I totes amb condemna a pagar costes.

—**I amb picades de cresta.**

—A. ESTEVE: Sí; amb l'avertiment que el Tribunal Superior de Justícia troba que la Generalitat actua amb temeritat en ignorar els reiterats pronunciaments judicials. Fins i tot quan són sentències fermes. Perquè quan la sentència recorreguda del TSJ queda confirmada pel Tribunal Suprem, és sentència ferma. I davant d'una sentència ferma només es pot fer una cosa: complir-la.

—**Com definiríeu la fórmula que s'ha emprat per acceptar la titulació sense anomenar-la?**

—FRANCESC ESTEVE: Com a mínim, ridícula i rocambolesca. Però és que, a sobre, no parlem d'un ciutadà, que aleshores el ridícul l'afectaria a ell i prou, sinó d'una administració pública. I en aquesta qüestió han fet just el contrari del que haurien de fer. I

ho han fet, a més, tan sols per motius partidistes i ideològics dels més espuris. Potser es tractava de mirar de complir la legislació de manera formal sense haver d'escriure "Filologia Catalana" i, de passada, provar si no es notava. Se suposa que l'opositor hauria de saber què significa que el remeten a un real decret que, a més, s'ha d'interpretar seguint una ordre posterior del Ministeri de Cultura? Realment li ho posaven complicat. I tot, simplement, perquè aquests senyors tenen un seguit de prejudicis ideològics de la pitjor espècie i en el pitjor sentit de la paraula.

—**A què respon l'obsessió contra el terme català?**

—F. ESTEVE: És la llarga història que ja ve de la transició: problematitzar el nom per desentendre's de l'ús. És a dir: fan

problemàtic un símbol i ja pensen que poden investir-se de grans defensors d'allò que és valencià sense promoure ni utilitzar mai la llengua. Tan *grans defensors* i resulta que aquesta és l'única comunitat autònoma amb llengua pròpia que no té reconeguda l'obligació que els funcionaris la coneuen.

—A. ESTEVE: De fet, el PP és l'únic partit dins de les Corts que es negarà a aprovar el requisit lingüístic.

—F. ESTEVE: Això han anunciat, sí.

—**Per què és important el reconeixement legal de la denominació català al País Valencià?**

—A. ESTEVE: Des de la perspectiva científica, no hi ha cap dubte. Però és important que estiga reconegut també en l'àmbit legal per a cobrir tots els flancs, perquè deixen de problematitzar la llengua i puguem parlar de la seua situació.

—F. ESTEVE: Negar el terme és forçar la fragmentació. La unitat del català és important, però val a dir que el reconeixement legal no ens interessa tant des d'una perspectiva formal com en els efectes socials. Reconeguda la unitat de la llengua, no tindria cap sentit, per exemple, l'impediment sistemàtic a la recepció de TV3; ni aïllar-se respecte a Catalunya i les Illes Balears.

—**Podrien esborrar el reconeixement a la següent convocatòria?**

—A. ESTEVE: Podrien fer-ho. Però aleshores ho tindrien judicialment molt magre, el tribunal els

podria dir: ara que teníeu una fórmula legal, l'ometeu? I seria enormement discriminatori si un any els titulats es podien presentar i el següent, ja no. Crearia un perjudici. I crec que el tribunal podria ser encara més contundent que no ha estat. De tota manera, si ho mirem bé, des del 2004 fins ara s'han trobat obligats a anar fent passets cap al reconeixement. Jo crec que aquestes coses no tenen marxa enrere.

—**Quina és la sensació, després de tant de temps picant pedra en aquest afer?**

—F. ESTEVE: Potser ens hauríem de sentir com David davant Goliat. Perquè això demostra que amb una fona, bona punteria i persistència es poden aconseguir moltes coses. I David, no ho oblidem, va acabar essent rei.

PRATS I CAMPS

pels tribunals, i que, per tant, començara a assumir públicament i de manera explícita els fets: que la Terra és rodona i que el valencià és català.”

Sigui com sigui, tant des d'ACPV com des de l'STEPV van declarar que

es continuaran mantenint “vigilants”, treballant perquè aparegui finalment la denominació *filologia catalana* i, és clar, per l'extensió de l'ús de la llengua. I reclamant a l'administració valenciana que compleixi la seva obligació: en

resum de Gisbert, “que deixen de conflictivitzar la llengua i que es comencen a preocupar pel seu ús social i pel seu reconeixement institucional”.

Núria Cadenes